

A 35712
1997

HUNGARO-SLAVICA

1997

STUDIA IN HONOREM

STEPHANI NYOMÁRKAY

professoris Universitatis Scientiarum de Rolando Eötvös nominatae,
socii epistolarii Academiae Scientiarum et Artium Croatiae

ADIUVANTIBUS

P. MILOSEVITS, P. STEPANOVIĆ, A. ZOLTÁN

EDITIONEM CURANTE

A. HOLLÓS

REDIGIT

JANUSZ BAŃCZEROWSKI

ELTE SZLÁV TANSZÉKCSOPORTJA

BUDAPEST, 1997

Нешто о графији сентандрејских матичних књига до краја 1726. године

ДИМИТРИЈЕ Е. СТЕФАНОВИЋ

После Велике сеобе у Угарску духовни и културни живот Срба прошао је кроз значајне промене. У трећој деценији XVIII века српскословенски (српска редакција старословеског), као језик цркве и књижевности, био је замењен рускословенским језиком (каснијом руском редакцијом старословенског).¹ Српска православна црква званично је преузела рускословенски језик 1. X 1726. године, када је почела са радом школа руског учитеља Суворова у Сремским Карловцима. Замена црквенословенског језика у српској језичкој средини протекла је сразмерно лако.² Поједини, првенствено графијски рускословенизми (славенизми) већ су се током XVIII века уносили у одређене слојеве писмености код Срба и код других Јужних Словена.³ Они су примани неприметно и само су постепено потискивали одговарајуће елементе из српскословенских текстова. Ти текстови су се још деценијама после назначеног датума замене два језичка типа исписивали. С друге стране, у првим деценијама XVII века, у зависности од садржине, све више је таквих текстова чији језик представља „мешавину црквенословенског и народног језика”.⁴

У матичним књигама крштних (кр), венчаних (вн) и умрлих (ум) српске православне Ћипровачке цркве, (данас римокатоличка црква), у Сентандреји први запис је из 1723. године, а њихово стално завођење отпочело је 1725. и 1726. године.⁵ Највећи део текстова, који су за овај рад испитани, исписан је руком Петра Димитријевића, пароха Ћипровачке цркве.⁶ Он је и после краја

¹ О значају те замене видети: П. ИВИЋ, *Српски народ и његов језик*, Београд 1986, 163.

² О томе детаљније у раду: А. МЛАДЕНОВИЋ, *О неким питањима примања и измене рускословенског језика код Срба*, Зборник за филологију и лингвистику, XXV/2, Нови Сад 1982, 47–56.

³ Б. ЦОНЕВ, *История на българский език*, А, София 1940, 225 и даље; И. ГРИЦКАТ, *Језичка анализа јужнословенских абагара*, Јужнословенски филолог, XLI, Београд 1985, 35–63.

⁴ П. ИВИЋ, *нав. дело*, 157. У вези са понародњавањем језика у неким писаним текстовима поучан је пример из црквене литературе *Минеја за март и април*, који је преписао Гаврило Венцловић-Стефановић у првој четвртини XVIII века. За језик рукописа се каже да је „са бројним фонетским и морфолошким говорним особинама”. О томе: Н. Р. СИНДИК, М. ГРОЗДАНОВИЋ-ПАЛИЋ, К. МАНО-ЗИСИ, *Опис рукописа и старих италијанских књига Библиотеке Српске православне епархије будимске у Сентандреји*, Београд – Нови Сад 1991, рукопис СА 13, 115.

⁵ Грађа за овај рад испитана је у следећим матичним књигама: 1. *Матична књига крштених*, књ. I; *Матична књига венчаних*, књ. I Цркве св. Петра и Павла (Ћипровачке), година 1725–1776; 1726–1777, Архив Српске православне епархије будимске, Сентандреја, 2. *Матична књига умрлих*, књ. I Цркве св. Петра и Павла (Ћипровачке), година 1726–1777, Архив Српске православне епархије будимске, Сентандреја.

⁶ Те текстове је писала иста рука која се 1728. године под записом о смрти епископа будимског Михаила Милошевића потписала као „Петар свештеник” (у напомени 5 наведена *Матична књига умрлих*, књ. I, 8'). За презиме Димитријевић сазнајемо из списка свештеника Ћипровачке цркве, који је 1861. године саставио Петар Римски (*Циркуларни протокол: Купр. Црк. 1851–1881*. IV, 5', Архив Српске православне црквене општине у Сентандреји).

1726. године још више година записивао у матичне књиге Ћипровачке цркве. Његова слова су обликована слично словима српскословенске азбуке у Буквару сентандрејског духовника Кипријана Рачанина из 1717. године.⁷ Инвентари њихових слова се такође подударају. Два краћа текста у испитану грађу унела је рука непознатог писара, вероватно такође свештеника Ћипровачке цркве.

Завођењем и уредним вођењем матичних књига, што је сигуран знак успостављања и учвршћивања црквене администрације, стварале су се нове врсте текстова са својственим лингвистичким обележјима. Уводни делови, као и стални делови у записима (о чиновима крштења, венчања и сахране) углавном су писани на црквенословенском. Променљиве делове у записима, као што су неки антропоними, називи занимања, обичнији свакодневни изрази (нпр. описи места становања), читамо на народном језику. У лексици се појављују ретки страни термилошки изрази.

У нашем раду пажњу скрећемо на особине графиције у матичним текстовима до краја 1726. године, то јест до организованог преузимања рускословенског у Српској цркви. Неке од тих особина имају традиционална обележја српских правописних школа (рашке, ресавске и постресовске). Друге су особине ређе потврђене у српској, првенствено ресавској графицији и подударају се са ортографским цртама оновремене писмености код Руса, па се у литератури називају „псеудорусизмама”. У конкретној грађи понекад једва може да се са сигурношћу одреди порекло графицијских особина у појединим облицима, али може да се укаже на вишезначност тог порекла. За разлику од „псеудорусизама”, неке графицијске црте представљају праве русизме (рускословенсизме и русизме), који се за конкретни период (XVI–XVIII в.) означавају као „медиорусизми”.⁸

Изразита је правописна и изговорна одлика српскословенских „посрбљених” текстова (XVI–XVIII в.), по којој се они знатно разликују од старословенске основе, често јављање *а* (<ъ и њ у јаком, а у неким случајевима и у слабом положају). Појава је настала под утицајем српског народног језика, али је захватила шире српскословенски него народни језик.⁹ Она је потврђена бројним примерима у језику матичних текстова: *данъ* кр2 и често, *сатвореніи* кр2, *вапашеніа* кр2, *д'лжанъ* кр3, *ва* (предлог) кр3, *ваписано* кр3', *везчастіа* кр3', *савршихъ* кр3', *саизволеніе* вн133, *сатворены* кр133', *частнаго* кр133', *сачетахъ* вн134', *вазимъ* вн134', *бусапшихъ* ум2, *каѡличаской* ум2 и често, *сагрѣшеніа* ум2, *ва(а)гчастно* ум3 и често и др, а овде наводимо и пример *Павалъ* ум3'.

Особина српскословенске графицијске праксе (свих школа) да се мешају слова и и *ы* (који се изговарају као *и*), као и *е* и *ѣ* (који се изговарају као *е*) ретко се огледа у текстовима. Чешће се *ы* замењује са *и*: четири кр3, *бѣди* (ген.

⁷ Те текстове је писала иста рука која се 1728. године под записом о смрти епископа будимског Михаила Милошевића потписала као „Петар свештеник” (у напомени 5 наведена *Матична књига умрлих*, књ. I, 8'). За презиме Димитријевић сазнајемо из списка свештеника Ћипровачке цркве, који је 1861. године саставио Петар Римски (*Циркуларни протокол: Кипр. Црк. 1851–1881*. IV, 5', Архив Српске православне црквене општине у Сентандреји).

⁸ О русизмама у јужнословенским абагарима и уопште у раду: И. ГРИЦКАТ, *нав. дело*, нарочито 59–62.

⁹ О томе детаљније у раду: А. МЛАДЕНОВИЋ, *Напомене о српскословенском језику*: Зборник за филологију и лингвистику, XX/2, Нови Сад 1977, 10–14.

јед.) кр3, ѡбрѣди (ак.мн.) кр3', бившаго кр5, вистъ црковнимъ (инст. јед.) вн134, ѡбычнимъ (инст. јед.) вн134' и др. У тим примерима огледа се изговор и облик. За замену и са њ нађено је сасвим мало примера: еѡтнимъ кр4, младици (дат. јед.) кр5 и кр6'. Према рускословенској ортографији написан је наставак у облику с(ве)щенници (ном. мн.) кр3 (у старословенском и српкословенском наставак би био -и). Само у неколико случајева на етимолошком месту е налази се њ: цркѡѡ (ген. јед.) ум2, али чешће цркѡѡ; женѡ (ном. мн.) ум5, николѡѡ (ген. јед.) ум5 у др.

Јерви (ъ и ѡ) су традиционална слова српкословенске писмености. Код свештеника Петра слово ѡ, с једне стране, доследно се пише на крају речи после сугласника и нема изговорну вредност, напр. своѡмъ ум2, можѡнъ ум2, прѡѡмъ ум2, испѡвѡдавъ ум2 и др. Такав узус се јавља у ресавском писму, али се у наведеном положају не пише увек доследно ѡ, већ се тај знак ређе или чешће меша са ѡ. С друге стране, Петар свештеник, такође према ресавској пракси, знаком ѡ, означава изговорни полугласник, односно самогласник *a*, првенствено на крају неких предлога и префикса, нпр. ѡѡ кр2 и често, сѡчетахъ вн133, ѡѡписѡетъ вн133' (читај: *ва, сачетах, ѡписујет*) и др. У обе функције ѡ може бити замењен пајерком (') или испуштен. Доследност у писању финалног ѡ после сугласника (без обзира на позициону изговорну вредност тог знака у ресавској пракси) донекле се само подудара са одговарајућим рускословенским ортографским правилом о писању ѡ и ѡ на крају речи. Разлике настају тамо где по том правилу треба да се пише ѡ, јер Петар у финалном положају никада не користи тај знак, напр. денъ кр1 по рускословенској ортографији требало би да се пише денѡ. У испитаној грађи само су два примера нађена са знаком ѡ: ѡнѡже кр3' и недеѡка ум5. Може се само претпоставити да је писар знаком ѡ обележавао мекоћу *n* и *l* на крају слога, али то није чинио доследно јер је писао и облике денѡже вн133 и недеѡка ум5, у којима *n* и *l* треба да се изговоре на исти начин као у раније наведена два примера. По писању -нѡ- у облику ѡнѡже српкословенска и рускословенска (ѡнѡже) пракса се подударају.

У вези је са писањем (или неписањем) јерѡва и више начина означавања вокалног *r* и *l*. Слично примерима из ранијих и каснијих споменика писмености код Јужних Словена, у матичним текстовима посебно означавање вокалости сонаната јерѡвима може изостати.¹⁰ Примери: ѡѡпшенѡ кр2, кршенѡ кр6, сѡврѡет се кр3' и др. Понекад се изнад неких од таквих примера налази титла, нпр. крѡтихъ кр2', кршеннихъ кр3, као и цркѡѡ кр2' и др. Вокално *r* и *l* се у матичним текстовима чешће означава пајерком испред *r* и *l*: д'лжни кр2, четв'ртој кр3, п'рвој кр3, ѡѡм'ршаго кр4, Т'рине кр6 и др. У случају облика д'лжанъ кр3 пајерак је нашао иза *l* због брзописног обликовања почетног *d*. У грађијским групама 'р и 'л писар је пајерком могао означити испуштено јер. На питање да ли је овде реч само о грађијској пракси или маниру, или на-

¹⁰ Таква пракса уочава се већ у канонским старословенским, као и у ранијим и каснијим црквенословенским текстовима (о томе видети: А. БЕЛИЋ, *Основи историје српскохрватског језика*, I, Фонетика, Београд 1960, 75; С. МЛАДЕНОВ, *История на българскиј език*, Цофия 1979, 141; П. ИЛЧЕВ, *Развој на праславјанските срѡчки, които са завършвали на сонорна сѡгласна*, Граматика на старобългарскиј език, София 1993, 101). На исти начин се пишу вокално *r* и *l* у рукопису СА 13, који је настао у исто време када и матични текстови (о томе видети напомену 4).

ведене групе имају и фонетску подлогу, није лако одговорити. У српско-словенској писмености вокално *p* и *l* претежно се означава групама у којима јерови стоје иза сонаната (р̣/р̣̣ и л̣/л̣̣). Графијске групе у којима се јер налази испред сонаната имају ређе узорке у црквенословенској писмености код Срба и других православних Јужних Словена. Они су на одређени начин потврђени у рускословенским ортографским групама ѡр, ѡр и ѡл, (ѡл).¹¹

Начин означавања гласовних група са сонантом *j* (*ja*, *je*, *ju* и *ju*), као и писање слова *л* и *н* када се читају као *љ* и *њ* испред *a* спадају међу оне црте на основу којих се разликују поједине српкословенске ортографске школе. У текстовима пажњу нарочито привлачи писање групе *ja* и означавање мекоће *л* и *н* испред *a*. Иницијална група *ja* пише се лигатуром *ѡ*, што је у духу и српкословенске (свих школа) и рускословенске ортографије. Иза вокала група *ja* понекад се означава према пракси рашкот правописа са *ѡ*, а понекад према пракси ресавског правописа са *a*. У истом положају група *ja*, као и *a* са претходном мекоћом иза *л* и *н*, (у српкословенској пракси *ла* и *на*; и чешће *ла* и *на*), чешће се обележава малим јусом *л*, који је узет из рускословенске азбуке. Из српкословенске азбуке тај знак је веома рано нестао. Примери из матичних текстова: *саа* кр1, *вапашеніа* кр2, *ћюрчіа* кр2', *оуспеніа* кр2' (али и *оуспеніа* вн134), *лепаа* кр4', *Грѡа* кр4', *извѣщеніа* вн133, *визшаа* вн133, *сіа* вн133, *писаніа* вн133', *парохіанѡ* ум2 (али и *парохианѡ* кр4, као и *парохианѡ* ум3), *сагрѣшеніа* ум2, *елеа* ум2 (али и *елеа* ум3), *в(о)жіа* ум3 (али и *в(о)жіа* ум3' и чешће), *согрѣшеніа* ум3, *нарцаѡма* ум3, *своа* ум3 (али и *своа* ум4), и др. Мало јус се јавља после *л* и *н*, који се читају као *љ* и *њ*, нпр. *родитеаа* кр3', *римланниѡ* ум3, *дпа* кр3 и чешће, *маше* се вн133'. Недоследно јављање рускословенског *л* на месту српкословенског *ѡ* и *а* после вокала, као и консоната *л* и *н* тиче се најпре графије, а само у ограниченом броју примера изговора и морфологије (као што су нпр. *еаже*, *дпа*).

Сонат *j* после самогласника писари најчешће означавају графемом *й* (и са дијакритичким знаком) која се чешће или ређе користи у ресавском право-

¹¹ На раном *Македонском ћирилском листу*, као и у македонском *Болоњском псалтиру* из XII века вокално *p* и *l* означава се препонованим јером (упоредити: С. МЛАДЕНОВ, *нав. дело*, 141). У опису неколико рукописа српске редакције Народне библиотеке Србије наводе се примери вок. *p* > ѡл/ѡр (понекад се упућује на вок *л* > ѡл/ѡл без навођења примера). Ти рукописи су исписани у периоду од прве четвртине XIII до прве деценије XVIII века зетско-хумским, рашким или ресавским правописом. У неким од њих наведени начин означавања вок. *p* (а у начелу и вок *л*) јавља се у рукописима у којима су потврђене македонске (Рс 652), бугарске или македонске (Рс 221) или молдавске (Рс 58) графијске особине. У другима се та појава сврстава међу русизме (Рс 647, Рс 643, Рс 57 и Рс 429). Нарочито је поучна графија у *Псалтиру с последовањем* из прве деценије XVIII века (Рс 429), који је писан касним ресавским правописом. Из њега се наводе примери: *простарѡ*, *пѡрствѡ*, *сѡрѡтѡхѡи*. У рукопису *Апокрифног молитвеника* из прве четвртине XVIII века (Рс 454), који има „језичка обележја текстова пониклих на западној територији”, ѡ се јавља испред вокалног *p*. Најзад у писму неких од назначених кодекса група ѡр (са осталим одговарајућим групама где се испред једног од сонаната у одређеној позицији налази јер) одређује се као резултат јављања секундарног ѡл (Рс 19, Рс 346, Рс 658, Рс 642 и Рс 59). Рукописи су описани у књизи: Љ. ШТАВЉАНИН-ЂОРЂЕВИЋ, М. ГРОЗДАНОВИЋ-ПАЈИЋ, Л. ЦЕРНИЋ, *Опис ћирилских рукописа Народне библиотеке Србије*, Књ. I, Београд 1986. Групе ѡр, ѡр и ѡл, (ѡл) (<вок. *p* и *l*) у рускословенској писмености имају фонетску подлогу до вокализације полугласника (ѡ, ѡ > о, е) у другој половини XII века. Јерови су се, међутим, и после те вокализације могли јављати „као специјални књишки ортограми” у рукописима и старим штампаним књигама (о томе видети: Б. А. УСПЕНСКИЙ, *История русского литературного языка (XI–XV. вв.)*, (умножена скрипта), Budapest 1988, 109–111 и 120.)

пису.¹² Њену употребу је рускословенски утицај пре 1726. године сигурно успео.¹³ Примери у матичним текстовима: четв'ртој ум2, каѡбличаской ум2, тайнамъ ум2, в(о)жій ум2 и често, нарицаемый ум3, Стойнина ум4, Радивой ум5', хайдѡка ум6 и др. За обележавање гласа ј писар у духу рашке ортографске традиције користи осмеричо н, и то најчешће у облику в(о)жій ум2 и често. Овде се не може искључити ни утицај изговора у српском народном језику (божји/божији/божи).¹⁴

У писму матичних текстова понекад се појављују слова е и о < њ и њ. Примери: согрешенїа ум2 (али и сагрешенїа ум2), вл(а)гочестно ум2 (али и вл(а)гочастно ум3), денъ кр1 (али и данъ кр2, у ген. јед. дне и дна), ѿ веси Помаза кр7 сѡпрѡжество вн133', а овде наводимо и пример Павелъ кр4 (али и Павалъ ум3'). У писмености код Срба и других Јужних Словена постајала је основа за појаву е < њ.¹⁵ У црквенословенској писмености код Бугара и Македонија јавља се о < њ. Имајућу у виду значења и термилошки карактер већине набројаних лексема, при разматрању њихове графије и изговора треба помислити, пре свега, на рускословенске, односно руске узоре (е, о < њ, њ). Да ли неки од тих облика одражава бугарски или македонски изговор, тешко је утврдити.

Лексема кмѡтеръ (-кум) кр2 и више пута (у ген. јед. кмѡтра), вероватно треба сматрати полонизмом, који је као термилошка реч, можда посредовањем источнословенске језичке средине или без тог посредовања, ушао у текстове Петра свештеника.¹⁶

Примери греѡк кр4 и греѡѡке кр5 садрже појаву вок. р > ре. Таква појава се уочава у ресавској графији. У овом случају се домаћа графијска црта такође подудара са рускословенском, односно руском изговорном цртом. Облик греѡк- је из руског народног језика за разлику од рускословенског греческ-.¹⁷

Суфикси -ић или -вић у заведеним презименима претежно се пишу са -ич или -вич, а само ређе са -ић или -вић. Африката *ћ* је својствена гласовном систему српског народног и српкословенског језика а у руском и рускословенском језику ње нема. Зато се по рускословенском правопису та презимена завршавају на -ич или -вич. У графији матичних текстова никако није уочено неправилно мешање слова *ћ* и *ч*. Примери из текстова: Попович- кр4, Веселинович- кр5', Раденкович- кр6, Миркович- кр6', Јованович- кр8', Свиндирович- кр8', Станкович- вн134', Оргович- вн134, Чолакович- ум3', Иоргович- ум3', Радованович- ум5' и др. уз малобројније Јовановић- ум3, Рашковић- ум6, Драгославић- кр9 и др.

Кратак осврт на само неколико графијских особина у ранијим матичним књигама Типровачке цркве показује високи степен писмености њихових писара. Иако је у писму текстова заступљено више црквенословенских орто-

¹² И. ГРИЦКАТ, *нав. дело*, 60–61.

¹³ О спорадичном јављању слова *й* у текстовима код Срба крајем XVII века видети: А. МЛАДЕНОВИЋ, *О неким питањима примања и измене рускословенског језика код Срба*, Зборник за филологију и лингвистику, XXV/2, Нови Сад 1982, 72, 73.

¹⁴ О изговору тог облика у српском народном језику видети: А. МЛАДЕНОВИЋ, *Напомене о транскрипцији и критичком издавању старих српских текстова из XVIII и XIX века*, Зборник за филологију и лингвистику, XXII/2, Нови Сад 1979, 127.

¹⁵ И. ГРИЦКАТ, *нав. дело*, 61–62.

¹⁶ О етимологији тог облика, као и о његовој заступљености у појединим словенским језицима видети: *Этимологический словарь славянских языков*, Ред. О. Н. Трубачев, 13. Москва 1987, 198.

¹⁷ Б. А. УСПЕНСКИЙ, *нав. дело*, 198.

графских традиција, нигде се не уочава неправилна примена или погрешно мешање граfiјских изражајних средстава. Упражњавањем више ортографских традиција повећан је регистар средстава за изражавање исте садржине у комуникативном систему који остаје јединствен. Стварање неке врсте синтезе различитих граfiјских традиција манир је појединих писара и испољава се, углавном у одређеним врстама текстова. У таквом стварању писмо неких текстова код Срба и других Јужних Словена полако се прилагођавало рускословенским узорима. Граfiјски русизми и псеудорусизми, који су се у XVII и почетком XVIII века јављали у писмености код Срба, у великој мери су на лингвистичком, али и ширем духовном и културном плану допринели организованом пријему рускословенског крајем 1726. године.

Иако се у актуелној анализи граfiје указало на вишезначност порекла одређених појава, у писму матичних текстова треба, пре свега, имати у виду утицај рускословенских ортографских узорака. Не може се искључити ни могућност да су свештеници Типровачке цркве, који су неоспорно познавали рускословенску ортографију, при записивању у матичне књиге пред собом имали и неку врсту рускословенског писаног узорка. У њиховом писму у начелу доминира књишка традиција и није лако одредити да ли и у којим облицима долази до изражаја изговор (фонетика) неког од народних говора, којим су се користили припадници вишеетничке парохије Типровачке цркве. Да је тога могло бити, показују очигледни утицаји народног говора у одређеним сегментима морфологије, синтаксе и лексике у њиховим текстовима. Детаљније проучавање њиховог језика и граfiје у дужем временском периоду учиниће сигурнијим одређене закључке.¹⁸

У Сентандреји је у првим деценијама XVIII века радила позната преписивачка школа Рачана. Посленици те школе, међу њима духовник Кипријан Рачанин и јеромонах Гаврило Стефановић-Венцловић, углавном су чували и на високом нивоу неговали традиционалну српскословенску писменост. Записи свештеника Типровачке цркве упућују на то да су се у Сентандреји, истовремено са српскословенским текстовима Рачана, исписивали текстови у чијој су се граfiји регистри различитих српскословенских узуса проширили бројним рускословенизмима. Тиме је настављена једна ранија традиција у писмености код Срба. С друге стране, бројни русизми у тим текстовима део су и оног ширег источнословенског утицаја који се од првих деценија XVIII века све више јавља у појединим областима духовног и културног живота код Срба и других православних житеља у Сентандреји и целој Угарској.

¹⁸ Актуелно испитивање указује на појаве хибридности у граfiји (а у минималној мери и у фонетици и морфологији) матичних текстова, с тим што је у њихова граfiја и српскословенска. У том смислу треба модификовати нашу ранијутврдњу да су они писани „углавном правилном рускословенском ортографијом, с тим што су морфолошки облици остали српскословенски“ (о томе видети: Д. СТЕФАНОВИЋ, *Осврт на језик записа у српској граfiци XVIII века*, Матица српска, Балканолошки институт САНУ, посебна издања 26, Београд 1986, 188).

ЛѢТА СЕДЬМА ЗСА

~
 + МѢСЯЦА ІАННУАРІА ВО КЪ ДАНЪ, АЗД ПЕТРЪ СЩЕННИКЪ
 ПАРОХІАЛНЬИ, ЦРКВЕ СЪТАГО НИКОЛАА ВЪ МѢСТѢ СЪІИ
 АНДРЕИ. КРЪТІХЪ МЛАДЕНЦЪ РОЖДЕННЪЮ МѢСЯЦА ТОГО,
 ВО ДІ ДАНЪ. СЪРОДИТЕЛЕИ ЗАКОННОВЪІТАННЪХЪ, СЪЦА
 МИЛІЕ, МАТЕРЕ, ПАРОХІАНЪ СЕЕ ПАРОХІЕ. МЛАДЕНЦИ
 ДАННО ЕСТЬ ИМЕ ЗЕНІА. КМОТЕРЪ БЫСТА ДРСЕНІЕ. СЪСЕЛА ТОБАНЦА НАРИЦАЕМАГО.

~
 + МѢСЯЦА ІАННУАРІА ВО Л ДАНЪ, АЗД КУРИЛЪ СЩЕННИКЪ
 ПАРОХІАЛНЬИ, ЦРКВЕ СЪТАГО НИКОЛАА, ВЪ МѢСТѢ СЪІИ АНДРЕИ.
 КРЪТІХЪ МЛАДЕНЦЪ РОЖДЕННЪЮ МѢСЯЦА ТОГО ВО Л ДАНЪ.
 СЪРОДИТЕЛЕИ ЗАКОННОВЪІТАННЪХЪ, СЪЦА ІОВНА НАРИЦАЕМА
 КАНЦІА. И МАТЕРЕ. ПАРОХІАНЪ СЕЕ ПАРОХІЕ.
 МЛАДЕНЦЫ ДАННО ЕСТЬ ИМЕ АННА. КМОТЕРЪ БЫСТА
 ІАКОВЪ ХЕБЕЦІА СЪІИ СТОМАЙНОВЪ, И ЗЛАТИНЪ.
 СЪ МѢСТА, И СЪ ПАРОХІЕ НАШЕЕ.

~
 + МѢСЯЦА ФЕВРУАРІА ВО ДІ ДАНЪ, АЗД ПЕТРЪ СЩЕННИКЪ
 ПАРОХІАЛНЬИ, ЦРКВЕ И МѢСТА ВЪШЕ РЕЧЕНАГО, КРЪТІХЪ
 МЛАДЕНЦЪ РОЖДЕННЪЮ МѢСЯЦА ІАННУАРІА ВО КЪ ДАНЪ,
 СЪРОДИТЕЛЕИ ЗАКОННОВЪІТАННЪХЪ, СЪЦА НИКОЛЪ КЪРІЕ,
 МАТЕРЕ ВЕСОФИЛЕ, ПАРОХІАНЪ СЕЕ ПАРОХІЕ.
 МАИЦИ ДАННО ЕСТЬ ИМЕ АННА. ПРИЕМНИКЪ БЫСТА
 СЪ МѢСТА ХЪРІА СЫНЪ ЛАШЕВЪ, СЪ МѢСТА СЕГО, ПАРОХІЕ
 ОУСТЕНКА ПРЕСТАЕ БЦЫ, НАРИЦАЕМЪЕ ОБЛІТРЪДСКІЕ.

~
 + МѢСЯЦА ФЕВРУАРІА ВО С ДАНЪ, АЗД ІОАНЪ СЩЕННИКЪ
 ПАРОХІАЛНЬИ, ЦРКВЕ И МѢСТА ВЪШЕ РЕЧЕНАГО. КРЪТІХЪ
 МЛНЦА РОЖДЕННАГО МѢСЯЦА ІАННУАРІА ВО ДІ ДАНЪ.
 СЪРОДИТЕЛЕИ ЗАКОННОВЪІТАННЪХЪ, СЪЦА АХИЛІТРІА
 ТИЗМАРА И СЪТОВІТА, МАТЕРЕ. ПАРОХІАНЪ СЕЕ ПАРОХІЕ.

МѢСЯЦЪ

СЪБРАЗИ НА ПИСАНІА, И ВЪ ПИСАНІА ВЪ КНИГѢ,
НАДЪ ДАДНИ СЪ ПТО ПАРОХІАЛНІИ СЩЕННИКѢ
И ИЩЕ ВО СВОЕЙ ЦРКВИ И МѢСТИ.

ВЪСТАНО БѢДИ, ЯКО МНОГИХЪ РАДИ ТѢЛОСЛОВНЫХЪ
И ИЩЕ ДАДНИ СЪ ПТО ПАРОХІАЛНІИ СЩЕННИКѢ
И ИЩЕ ВО СВОЕЙ ЦРКВИ ТЕТРИ КНИГИ НЕ ПИСАНЫ И
МѢСТИ, КТО БѢ ВЪ ПРВОЙ ВЪ ПИСАТИ ИЩЕ ДАЮЩИХЪ СЕ
ВЪ СТОРОИ БѢ ВЪ ПИСАТИ ИЩЕ ДАЮЩИХЪ СЕ
ВЪ ТРЕТЕЙ БѢ ВЪ ПИСАТИ ИЩЕ ДАЮЩИХЪ СЕ
ВЪ ТЕРТОЙ БѢ ВЪ ПИСАТИ ИЩЕ ДАЮЩИХЪ СЕ

ПРВОЙ БѢ КНИЖЕ СЩЕ ДАВНО НА ПИСАНІЕ ДА
БѢ ВЪСТА.

КНИГА КРЩЕННЫХЪ.

ВЪ ПИСАНІЕ БѢ ВНЕЙ СЩЕ ДА ВЪСТА.

ВЪСТА БѢ ВЪСТА ВЪСТА. ИЩЕ, ДНА.
ИЩЕ ИЩЕ. СЩЕННИКѢ ПАРОХІАЛНІИ, ЦРКВЕ СЩЕ
СЩЕ ВЪСТА ИЩЕ, ИЛИ СЕЛѢ ИЩЕ, КТО ИЩЕ
ИЩЕ, РОДА ИЩЕ, ИЛИ МАЛЕНЦѢ РОДА ИЩЕ
ИЩЕ, ДНА, ПРОВОИТЕЛЕИ ЗАКОННО ВЪСТА ИЩЕ, ИЩЕ ИЩЕ.
МАТЕРЕ ИЩЕ, ПАРОХІАЛНІИ СЩЕ ПАРОХІИ, ИЛИ ЦРКВЕ ИЩЕ.
ИЩЕ ТАКОВА ИЩЕ СЩЕ ДА ВЪСТА. ИЩЕ БѢ ДНА БѢ ИЩЕ ИЩЕ.
ИЩЕ МАТЕРЕ БѢ ИЩЕ, СЩЕ ИЩЕ: ПАРОХІИ, ИЛИ
ИЩЕ ТА ИЩЕ. ИЩЕ ИЩЕ: СЩЕ ИЩЕ ИЩЕ,
ИЩЕ ИЩЕ ИЩЕ. ПАРОХІИ ИЛИ ИЩЕ ИЩЕ.

ИЩЕ